

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీ రంగనాథదివ్యమణిపాదుకాభ్యాం నమః

శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీరంగనాథపాదుకాసహస్రే

॥ బహురత్నపద్ధతిః షోడశీ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీ రంగనాథదివ్యమణిపాదుకాభ్యాం నమః

॥ బహురత్నపద్ధతిః షోడశీ ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

ముఖబాహూరుపాదేభ్యో వర్ణాన్ సృష్టవతః ప్రభోః ।

ప్రపద్యే పాదుకాం రత్నైః వ్యక్తవర్ణవ్యవస్థితీం ॥ 16.1 ॥

మణిభిః సితరక్తపీతకృష్ణైః భవతీ కాంచనపాదుకే ! విచిత్రా ।

యుగభేదవికల్పితం మురారేః యుగపద్ధర్మయతీవ వర్ణభేదం ॥ 16.2 ॥

నవరత్నవిచిత్రితా మురారేః

పదయోస్త్వం మణిపాదుకే ! విభాసి ।

నవఖండవతీ వసుంధరేవ

ప్రణయాజ్ఞన్మభువం సమాశ్రయంతీ ॥ 16.3 ॥

సహసా వినివేద్య సాపరాధాన్

త్వదథీనస్వపదే ముకుందపాదే ।

అరుణోపలసక్తమౌక్తికశ్రీః

స్మయమానేవ విభాసి పాదుకే ! త్వం ॥ 16.4 ॥

బహురత్నసముద్భవం మయాఖం

తవ మన్యే మణిపాదుకే ! మురారేః ।

చరణోపగతం మయూరపింఛం

మకుటారోహణసాహసం ప్రమార్ష్టం ॥ 16.5 ॥

ప్రభయా హరినీలమౌక్తికానాం
 వికసంత్యా దిశసీవ పాదుకే ! త్వం ।
 మధుభిచ్ఛరణారవిందలక్ష్మాః
 స్రజమిందీవరపుండరీకబద్ధాం ॥ 16.6 ॥

తవ మాధవపాదుకే ! మణీనాం
 ప్రభయా దేవి ! సితాసితారుణానాం ।
 వహతే గిరిశస్య మౌళిగంగా
 కుముదేందీవరపద్మకాననాని ॥ 16.7 ॥

పృథగ్విధానాం ద్యుతిభిర్మణీనాం
 త్వాం పాదుకే ! లోహితశుక్లకృష్ణాం ।
 విహారహేతోరిహ రంగభర్తుః
 పాదానుషక్తాం ప్రకృతిం ప్రతీమః ॥ 16.8 ॥

తమాలనీలద్యుతిమింద్రనీలైః
 ముక్తానువిధాం మణిపాదుకే ! త్వాం ।
 అవైమి రంగేశ్వరకాంతిసింధోః
 వేలామవిశ్రాంతగతాగతార్థాం ॥ 16.9 ॥

అవైమి రంగేశ్వరపాదుకాభ్యాం
 అకాలకాల్యం విభవం విధాతుం ।
 వజ్రేంద్రనీలవ్యపదేశదృశ్యం
 బందికృతం నూనమహస్త్రియామం ॥ 16.10 ॥

పదస్య గోప్తీ భవతీ మురారేః
 మణిస్పృశా మౌక్తికరత్నభాసా ।
 అంతర్ద్వశం సాంజనయా మునీనాం
 అనక్తి కర్పూరశలాకయేవ ॥ 16.11 ॥

ముక్తామయాఖప్రకరైః సుభద్రా
 కృష్ణా మహేంద్రోపలరశ్మిజాలైః |
 మాన్యా మురారేర్మణిపాదుకే ! త్వం
 విహారయుక్తా విజయం వృణోషి || 16.12 ||

విచిత్రవర్ణాం మణిపాదుకే ! త్వాం
 ఛందోమయీం సామనిబద్ధగీతిం |
 మునీంద్రజష్టాం ద్విపదాం మురారేః
 ప్రత్యాయికాం కాంచిదృచం ప్రతీమః || 16.13 ||

ప్రసేదుషీ గోత్రభిదః ప్రణామైః
 పుష్టాసి రంగేశ్వరపాదుకే ! త్వం |
 మణిప్రభాసంవలనాపదేశాత్
 ప్రాయస్తదర్హాణి శరాసనాని || 16.14 ||

శోణాశ్మనాం తవ హరిన్మణిరశ్మిభిన్నం
 బాలాతపం బలివిమర్దనపాదరక్షే ! |
 శ్యామీకృతం శుకశకుంతగణప్రవేశాత్
 శంకే సతాం కిమపి శాలివనం విపక్వం || 16.15 ||

సంభిద్యమానమణివిద్రుమమౌక్తికశ్రీః
 సైరంధ్రికేవ భవతీ మణిపాదరక్షే ! |
 ప్రస్తౌతి రంగనృపతేశ్వరణారవిందే
 కస్తూరికాఘ్రుస్పృణచందనపంకచర్పాం || 16.16 ||

ఆతన్వతీమసురమర్దనపాదరక్షే !
 శుద్ధాంతపక్ష్యళదృశాం మదనేంద్రజాలం |
 వైహారికీం వివిధరత్నమయాఖలక్ష్మాత్
 మన్యే సముద్వహసి మోహనపింఛికాం త్వం || 16.17 ||

రత్నైర్వ్యవస్థితసితాసితశోణవర్ణైః
 ఆలోకవద్భిరజహచ్ఛ్చుతిసన్నికర్ణైః |
 ద్రష్టుం ముకుందచరణావనిమేషద్యశ్యైః
 సంద్యశ్యసే జనని ! సంభృతనేత్రపంక్తిః || 16.18 ||

గారుత్మతాంతరితమౌక్తికపంక్తిలక్ష్మ్యాత్
 దూర్వామధూకరచితం దురితోపశాంత్యైః |
 మాతః ! స్వయం వహసి ముగ్ధధియాం ప్రజానాం
 మంగళ్యమాల్యమివ మాధవపాదుకే ! త్వం || 16.19 ||

రంగాధిరాజపదరక్షిణి ! రాజతే తే
 వజ్రోపసంఘటితమౌక్తికవిద్రుమశ్రీః |
 సక్తా చిరం మనసి సంయమినాం నివాసాత్
 సూర్యేందువహ్నిమయమండలవాసనేవ || 16.20 ||

ఆసక్తవాసవశిలాశకలాస్త్వదీయాః
 పద్మాసహాయపదరక్షిణి ! పద్మరాగాః |
 ప్రత్యక్షయంతి కమపి భ్రమరాభిలీనం
 పాదారవిందమకరందరసప్రవాహం || 16.21 ||

అంతః పురాణి సమయేష్వభిగంతుమేకా
 రంగేశితుర్జ్జ్వలపయసీవ పదావని ! త్వం |
 ముక్తాంశుజాలమిళనాద్రుచిరైః ప్రవాళైః
 బింబాధరం స్మితవిశేషయుతం ప్రియాణాం || 16.22 ||

రంగేశ్వరస్య మృగయోశ్చరణావసక్తాం
 రక్షః కపింద్రమకుటేషు నివేశయోగ్యాం |
 మన్యే పదావని ! నిబద్ధవిచిత్రత్నాం
 మాయామృగస్య రచితామివ చర్మణా త్వాం || 16.23 ||

బధ్నాసి రంగపతివిభ్రమపాదుకే ! త్వం
 మాయాకిరాతమకుటే నవబర్హమాలాం |
 ఆకృష్టవాసవధనుశ్శకలైర్మణీనాం
 అన్యోన్యసంఘటితకర్బురితైర్మయాఖైః || 16.24 ||

అన్యోన్యబంధురహరిన్మణిపద్మరాగా
 రంగేశ్వరస్య చరణావని ! రాజసే త్వం |
 ఆత్మోపమానవిభవాచ్చరితార్థయంతీ
 శైలాత్మజాగిరిశయోరివ మూర్తిమేకాం || 16.25 ||

తాపత్రయప్రశమనాయ సమాశ్రితానాం
 సందర్శితారుణసితాసితరత్నపంక్తిః |
 పుష్టాసి రంగనృపతేర్మణిపాదుకే ! త్వం
 ప్రాయః సరోజకుముదోత్పలకాననాని || 16.26 ||

దేహద్యుతిం ప్రకటయంతి మహేంద్రనీలాః
 శౌరేః పదాంబుజరుచిం తవ పద్మరాగాః |
 అన్యోన్యలబ్ధపరభాగతయా త్వమీషాం
 ఆభాతి కాంతిరపరా మణిపాదరక్షే ! || 16.27 ||

ఆకీర్ణమౌక్తికహరిన్మణిపద్మరాగాం
 అంభోజలోచనపదావని ! భావయే త్వాం |
 తత్పాదవిశ్రమజషాం శ్రుతిసుందరీణాం
 వర్ణోపధానమివ మౌళినివేశయోగ్యం || 16.28 ||

ఆసన్నవాసవశిలారుచిరాస్త్వదీయాః
 పద్మేక్షణస్య పదరక్షిణి ! పద్మరాగాః |
 సంభావయంతి సమయే క్వచిదుష్టభానోః
 సద్యః ప్రసూతయమునాసుభగామవస్థాం || 16.29 ||

ముక్తేంద్రనీలమణిభిర్విహితే భవత్యాః
 పంక్తి దృఢే పరమపూరుషపాదరక్షే ! |
 మన్యే సమాశ్రితజనస్య తవానుభావాత్
 ఉన్మోచితే సుకృతదుష్కృతశృంఖలే ద్వే || 16.30 ||

ఉద్గిర్ణగాఢతమసో హరినీలభంగాః
 తారావిశేషరుచిరాణి చ మౌక్తికాని |
 త్వత్సంగమాత్ సరసిజేక్షణపాదరక్షే !
 సంయోజయంతి నిశయా భవమౌళిచంద్రం || 16.31 ||

విష్ణోః పదేన ఘటితా మణిపాదుకే ! త్వం
 వ్యక్తేంద్రనీలరుచిరుజ్జ్వలమౌక్తికశ్రీః |
 కాలేషు దీవ్యసి మరుద్భిరుదీర్యమాణా
 కాదంబినీవ పరితః స్ఫుటవారిబిందుః || 16.32 ||

భాసా స్వయా భగవతో మణిపాదరక్షే !
 ముక్తాంచితా మరకతోపలపద్ధతిస్తే |
 నిత్యావగాహనసహం సకలస్య జంతోః
 గంగాన్వితం జనయతీవ సముద్రమన్యం || 16.33 ||

సూర్యాత్మజా హరిశిలామణిపంక్తిలక్ష్మ్యాత్
 త్వాం నిత్యమాశ్రితవతీ మణిపాదరక్షే ! |
 ఆదౌ జనార్దనపదే క్షణమాత్రలగ్నాం
 ఆసన్నమౌక్తికరుచా హసతీవ గంగాం || 16.34 ||

పర్యంతసంఘటితభాసురపద్మరాగాః
 పద్మోదరభ్రమరకాంతిముషస్త్యదీయాః |
 త్వత్సంశ్రయేణ చరణావని ! శక్రనీలాః
 వీతాంబరేణ పురుషేణ తులాం లభంతే || 16.35 ||

శంకే పదావని ! సదా పరిచిన్వతీ త్వం
 రంగేశితుశ్చరణపంకజసౌకుమార్యం |
 అగ్రే మహోభిరరుణోపలమౌక్తికానాం
 ప్రాజ్యాం వినిక్షిపసి పల్లవపుష్పపంక్తిం || 16.36 ||

నిర్గచ్ఛతా చరణరక్షిణి ! నీయమానా
 రంగేశ్వరేణ భవతీ రణదీక్షితేన |
 సూతే సురారిసుభటీనయనాంబుజానాం
 జ్యోత్స్నీం నిశామివ సితాసితరత్నభాసా || 16.37 ||

మరకతహారితాంగీ మేదురా పద్మరాగైః
 అభినవజలబిందువ్యక్తముక్తాఫలశ్రీః |
 కలయసి పదరక్షే ! కృష్ణమేఘప్రచారాత్
 కనకసరిదనూపే శాద్వలం సేంద్రగోపం || 16.38 ||

విరచితసురసింధోర్విష్ణుపాదారవిందాత్
 సమధికమనుభావం పాదుకే ! దర్శయంతీ |
 వలభిదుపలముక్తాపద్మరాగప్రకాశైః
 పరిణమయసి నూనం ప్రాప్తశోణం ప్రయాగం || 16.39 ||

వివిధమణిమయాఖైర్వ్యక్తపక్షాం విచిత్రైః
 జలనిధిదుహితుస్త్యాం వేద్మి లీలాచకోరీం |
 అనిశమవికలానాం పాదుకే ! రంగభర్తుః
 చరణనఖమణీనాం చంద్రికామాపిబంతీం || 16.40 ||

చరణకమలసేవాసంగినాం రంగభర్తుః
 వినయగరిమభాజాం వర్జితైరాతపత్రైః |
 పునరపి పదరక్షే ! పుష్యసి త్వం సురాణాం
 బహువిధమణికాంత్యా బర్హిపింఛాతపత్రం || 16.41 ||

మరకతరుచిపత్రా మౌక్తికస్మేరపుష్పా
 స్ఫుటకీసలయశోభా భాసురైః పద్మరాగైః |
 ఫలమఖిలముదారా రంగనాథస్య పాదే
 కలయతి భవతీ నః కల్పవల్లీవ కాచిత్ || 16.42 ||

బహుమణిరుచిరాంగీం రంగనాథస్య పాదాత్
 నిజశిరసి గిరీశో నిక్షిపన్ పాదుకే ! త్వాం |
 స్మరతి లళితమంతర్లాళనీయం భవాన్యాః
 తరళఘనకలాపం షణ్ముఖస్యోపవాహ్యం || 16.43 ||

వివిధమణిసముత్తైర్వ్యక్తమాపాదయంతీం
 దివసరజనిసంధ్యాయోగపద్యం మయూఖైః |
 ఉపనిషదుపగీతాం పాదుకే ! రంగిణస్త్యాం
 అఘటితఘటనార్హాం శక్తిమాలోచయామః || 16.44 ||

సకలమిదమవంధ్యే శాసనే స్థాపయంతీ
 మురమథనపదస్థా మౌక్తికాదిప్రకారా |
 ప్రకటయసి విశుద్ధశ్యామరక్తాదిరూపాన్
 ఫలపరిణతిభేదాన్ ప్రాణినాం పాదుకే ! త్వం || 16.45 ||

ప్రదిశతి ముదమక్షోః పాదుకే ! దేహభాజాం
 శతమఖమణిపంక్తిః శార్జ్గిణస్తుల్యవర్ణా |
 పరిసరనిహితైస్తే పద్మరాగప్రదీపైః
 ఘనతరపరిణధ్ధా కజ్జళశ్యామికేవ || 16.46 ||

కలయాపి హానిరహితేషు సదా
 తవ మౌక్తికేషు పరితః ప్రథతే |
 ఉపరజ్యమానహరిణాంకతులా
 హరిపాదుకే ! హరిశిలామహసా || 16.47 ||

మరకతపత్రళా రుచిరవిద్రుమపల్లవితా

పృథుతరమౌక్తికస్తబకితా నిగమైః సురభిః |

ఉపవనదేవతేవ చరణావని ! రంగపతేః

అభిలషతో విహారమభిగమ్య పదం స్పృశసి || 16.48 ||

సదోత్తుంగే రంగక్షితిరమణపాదప్రణయిని !

త్వదాలోకే తత్తన్మణికిరణసంభేదకలుషే |

ప్రతిస్తోతోవృత్త్యా ప్రథితరుచిభేదం న సహతే

నవాంభస్సాచ్ఛంద్యం నమదమరకోటీరమకరః || 16.49 ||

జనయసి పదావని ! త్వం ముక్తాశోణమణిశక్రనీలరుచా |

నఖరుచిసంతతిరుచిరాం నందకనిస్త్రింశసంపదం శౌరేః || 16.50 ||

|| ఇతి శ్రీకవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య
శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీరంగనాథపాదుకాసహస్రే బహురత్నపద్ధతిః షోడశీ ||

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే |

శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంతగురవే నమః ||